

Dansk erhvervsliv i internationalt perspektiv

Charlotte Hansen

Maja Fromseier Mortensen

**Dansk erhvervsliv i
internationalt perspektiv**

TemaPubl 2006:1

Udgivet af Danmarks Statistik
Januar 2006
Oplag: 500
Danmarks Statistiks Trykkeri, København

Pris: 130,00 kr. inkl. 25 pct. moms

ISBN: 87-501-1505-7

Forfattere:

Cand.scient. Maja Fromseier Mortensen
Fuldmægtig i Danmarks Statistik siden 2003
mfm@dst.dk
3917 3315

Cand.merc.mat. Charlotte Hansen
Fuldmægtig i Danmarks Statistik siden 1999
chh@dst.dk
3917 3177

Adresse:

Danmarks Statistik
Sejrøgade 11
2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17
Fax 39 17 39 99
E-post: dst@dst.dk
www.dst.dk

© Danmarks Statistik 2006

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.
Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.
Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse
af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.
Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN,
har den ret til - inden for aftalens rammer - at kopiere fra publikationen.

Forord

Dansk erhvervslivs internationale engagement er til debat som aldrig før. Ingen kan være i tvivl om, at danske firmaer mere end nogensinde breder deres aktiviteter over hele verden. Danske virksomheder udnytter i vidt omfang mulighederne i en international struktur, som med et noget diffust begreb har fået fællesbetegnelsen *globaliseringen*. Modsat er udenlandske firmaer også aktive i Danmark og en lang række danske firmaer har i dag en eller flere udenlandske ejere.

Et er imidlertid at konstatere, at denne udvikling finder sted – det er straks langt vanskeligere at kortlægge omfanget af danske firmaers engagement i udlandet og udenlandske firmaers engagement i Danmark. Hvor mange danske firmaer har udenlandsk ejer? Hvor mange ansatte har danske firmaer i deres udenlandske datterselskaber? I hvor stort omfang har danske firmaer outsourcet hidtidige arbejdsopgaver til lavtlønslande? Dette er nogle af de spørgsmål, som denne publikation vil forsøge at give et svar på.

Publikationen beskriver tre forskellige undersøgelser af hhv. udenlandske firmaers engagement i Danmark, danske firmaers engagement i udlandet samt danske firmaers outsourcing til lavtlønslande. Tilsammen belyser disse forskellige undersøgelser, hvordan firmaer udnytter globaliseringens muligheder ved at engagere sig med egne datterselskaber i fremmede lande, eller ved at købe varer eller serviceydelser fra selvstændige udenlandske firmaer.

København, januar 2006

Jan Plovsing / Sven Egmosen, Jens Thomasen

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	5
1.0 Indledning	7
1.1 Begreber og datagrundlag	8
2. Udenlandsk ejede firmaer i Danmark	11
2.0 Indledning og sammenfatning	11
2.1 Omfanget af udenlandsk ejede firmaer i Danmark	11
2.2 Hvor er de udenlandsk ejede firmaer ejet fra?	13
2.3 Udviklingen i udenlandsk ejede firmaer fra 2002 og 2003	15
2.4 Hvor i Danmark ligger de udenlandsk ejede firmaer?	16
2.5 Karakteristika for de udenlandsk ejede selskaber	22
2.6 Er der sammenhæng mellem højere løn, køn og uddannelse	25
3. Danske firmaers datterselskaber i udlandet	26
3.0 Indledning og sammenfatning	27
3.1 Aktivitet i de danske datterselskaber	28
3.2 Branchemæssig fordeling af ansatte i de danske datterselskaber	29
3.3 Geografisk placering af de ansatte i de danske datterselskaber	30
4. Danske firmaers outsourcing til lavtlønslande	33
4.0 Indledning og sammenfatning	33
4.1 Omfanget af danske firmaers outsourcing til lavtlønslande	33
4.2 Hvor mange outsourcer? Nu og i fremtiden	34
4.3 Processer som outsources	36
4.4 Hvor flytter processerne hen?	38
4.5 Målsætning med outsourcing	39
4.6 Effekt af outsourcing	39
4.7 Barrierer for outsourcing	40
4.8 Det danske firmas resultat	41
Temapublikationer fra Danmarks Statistik	45

Sammenfatning

Udenlandsk ejede firmaer i Danmark:

- Skønt udenlandsk ejede firmaer kun udgør én pct. af det samlede antal firmaer i den private sektor i Danmark, har disse firmaer næsten 20 pct. af den samlede omsætning.
- Udenlandsk ejede firmaer står for næsten en fjerdedel af omsætningen inden for industri og råstofudvinding samt handel, hotel og restauration.
- Sverige og USA er de to lande med de største ejerandele, idet firmaer ejet fra disse to lande har henholdsvis 28 og 16 pct. af omsætningen i udenlandsk ejede firmaer i Danmark.
- Udenlandsk ejede arbejdssteder har den største andel af omsætningen i Københavns Amt, hvor de står for mere end 30 pct. af omsætningen. I Frederiksborg Amt, Københavns kommune, Roskilde og Vejle Amt har de udenlandsk ejede arbejdssteder en andel af den totale omsætning på mellem 20 og 30 pct.
- En medarbejder i et udenlandsk ejet selskab får i gennemsnit mere i løn end kollegaen i et dansk ejet selskab. De største lønforskelle findes inden for handel, hotel og restauration, samt bygge og anlæg, hvor lønningerne pr. ansat er henholdsvis 24 og 23 pct. højere i de udenlandsk ejede selskaber.

Danske firmaers datterselskaber i udlandet:

- Danmarks Statistik har for første gang forsøgt at måle danske firmaers engagement i udlandet. Danmarks Statistik har identificeret 623 danske firmaer, som har en ejerandel på mindst 10 pct. i et udenlandsk selskab.
- 46 pct. af disse danske moderselskaber har besvaret Danmarks Statistiks spørgeskemaundersøgelse. Disse selskaber opgiver, at der findes 320.000 ansatte i deres udenlandske datterselskaber.
- De danske firmaer, som har besvaret Danmarks Statistiks spørgeskemaundersøgelse, opgiver at datterselskaberne i udlandet har en omsætning på 363 mia. kr. og en udgift til køb af varer og tjenester på 181 mia. kr.
- Hovedparten af de ansatte i de danske datterselskaber er ansat inden for servicesektoren. Alene branchen forretningservice (bl.a. finan-

siering, it-service, konsulentvirksomhed, vagt og rengøring) beskæftiger 40 pct. af de ansatte i datterselskaberne.

- Over halvdelen af de ansatte i datterselskaberne er ansat i de 15 gamle EU-lande¹. Herudover er mere end hver tiende ansat i et datterselskab i et af de nye EU-lande². Ca. hver tredje af de ansatte i de danske datterselskaber er ansat i et lavtlønsland.

Danske firmaers outsourcing til lavtlønslande

- De sidste tre år har hvert fjerde firma i industrien (med mindst 20 ansatte) outsourcet en eller flere processer til lavtlønslande. Ser man på samtlige danske virksomheder, er det hvert niende firma, som har outsourcet.
- For danske firmaer handler outsourcing primært om produktionen af fysiske varer, og de fleste processer outsources til Østeuropa, Baltikum og Fjernøsten.
- I dag er det kun 1,8 pct. af firmaerne, som har outsourcet mindst 40 pct. af deres funktioner. Om tre år forventer 7,5 pct. af firmaerne, at have outsourcet opgaver svarende til dette niveau.
- Virksomhederne angiver selv, at deres outsourcing har ført til lavere omkostninger, færre ansatte i Danmark samt øget indtjening.
- Der er store forskelle på, hvilke konsekvenser outsourcing får for det enkelte firma. Dette betyder, at resultatet på bundlinien i det enkelte firma ofte ser meget anderledes ud, end det gennemsnitlige billede for samtlige de virksomheder, der har valgt at outsource. Men totalt set har de outsourcende firmaer oplevet et mindre fald i antallet af ansatte, stigende lønudgifter for de ansatte i Danmark og markant vækst i omsætningen i forhold til de virksomheder som ikke har outsourcet.

¹ Østrig, Belgien, Spanien, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Portugal, Holland, Sverige, England

² Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovenien, Slovakiet, Tjekkiet, Ungarn

1.0 Indledning

Danske firmaer har aktiviteter overalt i verden

Ingen kan være i tvivl om, at danske firmaer mere end nogensinde breder deres aktiviteter over hele verden. Danske tøjfirmaer får produceret deres varer på virksomheder i Sydøstasien. Danske industrivirksomheder etablerer datterselskaber overalt i verden, mens danske rederier er med til at gøre det muligt at udveksle varer mellem verdensmarkedets forskellige centre. Danske virksomheder udnytter i vidt omfang mulighederne i en international struktur, som med et noget diffust begreb har fået fællesbetegnelsen *globaliseringen*. Modsat er udenlandske firmaer også aktive i Danmark og en lang række danske firmaer har i dag en eller flere udenlandske ejere.

Bidrag til debatten om globalisering i dansk erhvervsliv

Et er imidlertid at konstatere, at denne udvikling finder sted – det er straks langt vanskeligere at kortlægge omfanget af danske firmaers engagement i udlandet og udenlandske firmaers engagement i Danmark. Hvor mange firmaer i Danmark har udenlandsk ejer? Hvor mange ansatte har danske firmaer i deres udenlandske datterselskaber? I hvor stort omfang har danske firmaer outsourcet hidtidige arbejdsopgaver til lavtlønslande? Dette er nogle af de spørgsmål, som denne publikation vil forsøge at give svaret på – hermed håber Danmarks Statistik på at kunne give et bidrag til debatten om, hvordan globaliseringen påvirker dansk erhvervsliv.

Hvad er globalisering?

I denne publikation defineres begrebet globalisering som en åbning af verdensmarkederne, hvor firmaernes muligheder for at drive aktiviteter på tværs af landegrænser bliver større og større. Samtidig betragtes det som et vigtigt kendetegn ved globaliseringen, at verdensmarkedet bliver stadig mere integreret, hvorfor forskellen på at få en ydelse udført i Danmark eller et andet land bliver stadig mindre. Denne publikation vil forsøge at belyse, hvilke strategier, som firmaerne bruger i forsøget på at udnytte de øgede muligheder for aktiviteter på tværs af landegrænser og et stadig mere integreret verdensmarked. En strategi er dannelsen af multinationale selskaber og en anden er outsourcing til lavtlønslande.

Multinationale firmaers datterselskaber i Danmark

De multinationale selskaber spiller en helt central rolle på det globaliserede marked. Disse firmaer har deres eget netværk af datterselskaber spredt ud over verden, og kan således på mange områder prioritere deres aktiviteter og ressourcer i forhold til strategi og markedsforhold. Vi vil belyse aktiviteterne i disse multinationale selskaber fra to sider. Publikationen vil først belyse udenlandske ejede firmaer i Danmark. Her er der tale om, at et udenlandsk firma vælger at placere et datterselskab i Danmark. Dette kunne fx være et udenlandsk tøjfirma, som placerer en udviklings- og designafdeling i Danmark. Herefter belyser publikationen danske firmaers aktiviteter i udlandet. Her er der tale om, at et dansk firma vælger at etablere et datterselskab i udlandet. Dette kunne fx være et dansk tøjfirma som vælger at etablere et datterselskab i udlandet som står for selve syningen af tøjet.

Mange firmaer vælger at outsource

Det er dog imidlertid langt fra alle danske firmaer, der producerer varer og tjenesteydelser i et omfang, der muliggør etablering af et udenlandsk datterselskab. Nogle af disse firmaer forsøger alligevel at udnytte den internationale markedsintegration, og vælger i stedet at outsource dele af deres produktion til et uafhængigt firma i udlandet. Dette kunne illustreres ved, at det danske tøjfirma, ikke selv ønsker at etablere et datterselskab til at stå for syning af tøjet, men i stedet vælger at købe denne service af et udenlandsk firma. Således er det muligt for firmaerne, at udnytte udenlandske firmaers potentialer som fx specialiseret viden eller lavere lønniveau, uden at risikere at skulle foretage en stor investering i udlandet. Outsourcing kan i denne sammenhæng opfattes som et alternativ til etableringen af et datterselskab.

Hvordan udnyttes globaliseringens muligheder

Tilsammen belyser disse forskellige undersøgelser hvordan firmaer udnytter globaliseringens muligheder, ved at engagere sig med egne datterselskaber i fremmede lande, eller ved at købe varer eller serviceydelser fra selvstændige udenlandske firmaer.

1.1 Begreber og datagrundlag

I denne publikation vil der blive gjort brug af en række udtryk og begreber, der defineres nedenfor:

Udenlandsk ejet firma

Et i Danmark beliggende firma betragtes som udenlandsk ejet, hvis den udenlandske ejerandel er større end 50 pct. Hvis et firma er udenlandsk ejet af flere lande, betragtes firmaet som ejet af det udenlandske land med størst ejerandel.

Oplysningerne om udenlandsk ejerskab er primært hentet fra Nationalbankens årlige undersøgelse af direkte investeringer fra udlandet og derudover anvendes firmaernes officielle regnskaber. De udenlandsk ejede firmaer omfatter kun dem, det har været muligt at finde vha. ovennævnte kilder. Der kan derfor være flere udenlandsk ejede firmaer end dem, der indgår i denne statistik over udenlandsk ejede firmaer. Det er begrebet *den ultimative ejer*, der anvendes i statistikken.

Danske firmaers datterselskaber i udlandet

I denne publikation bruges begrebet danske firmaers datterselskaber om et udenlandsk firma, hvor et dansk firma ejer mindst 10 pct. af egenkapitalen. Dette betyder at nogle af de firmaer, der i denne publikation betragtes som datterselskaber, ikke er kontrolleret af danske firmaer, men at danske firmaer bare er interessenter i det udenlandske firma. Aktiviteten i disse firmaer har ikke tidligere været dækket af Danmarks Statistik, men Danmarks Nationalbank offentliggør løbende data angående størrelsen af danske firmaers direkte investeringer i udlandet.

Danmarks Statistik foretog i 2004 i samarbejde med Danmarks Erhvervsråd en undersøgelse af beskæftigelsen, omsætningen og købet af varer og tjenester i danskejede datterselskaber i udlandet. Spørgeske- maundersøgelsen blev udsendt til 650 danske firmaer, som ud fra ovenstående definition var i besiddelse af mindst ét datterselskab i udlandet,

Danmarks Statistik modtog svar fra ca. halvdelen af de danske moderselskaber. Resultatet af undersøgelsen præsenteres i denne publikation.

Outsourcing? Med outsourcing forstås, at dele af firmaets hidtidige arbejdsopgaver, produktion, administration, udvikling mv. overtages af en dansk eller en udenlandsk leverandør, samarbejdspartner eller et delvist ejet selskab med mindre end 10 pct. ejerskab. Undersøgelsen fokuserer på outsourcing til lavtlønslande, som i undersøgelsen er defineret som: Østeuropa inkl. de nye østeuropæiske EU-lande, Baltikum, Rusland, Fjernøsten (fx: Kina, Indien, Taiwan, Thailand, Malaysia, Indonesien), Sydamerika og Afrika. Outsourcing til udlandet omtales i faglitteraturen ofte som *offshoring*. I denne publikation holdes dog fast i begrebet outsourcing, og fokus er udelukkende på outsourcing til lavtlønslande.

Spørgeskemaerne som er grundlag for undersøgelsen, der beskriver outsourcing, blev udsendt til et repræsentativt udsnit af de danske firmaer med mindst 20 ansatte. I alt ca. 2700 firmaer modtog spørgeskemaet og heraf besvarede 60 pct. forespørgslen. Dette betyder, at besvarelserne dækker 20 pct. af de store danske firmaer. Inden for hhv. *Industrien* og *Bygge- og anlæg* er dækningsgraden hhv. 34 pct. og 28 pct., medens Servicesektorens dækningsgrad er 19 pct. De resultater der offentliggøres i publikationen, er opregnet til totaler for alle danske firmaer med mindst 20 ansatte i de pågældende brancher. De svar der er modtaget i undersøgelsen, dækker 35 pct. af omsætningen i de store danske firmaer (mindst 20 ansatte). Inden for hhv. *Industri* og *Bygge- og anlæg* er omsætningsdækningsgraden hhv. 46 pct. og 47 pct., medens Servicesektorens omsætningsdækningsgrad er 34 pct.

Arbejdssteder: Et arbejdssted er defineret som en organisatorisk afgrænset del af et firma, der ligger på en given adresse og producerer én – eller overvejende én – slags varer og tjenester.

2. Udenlandsk ejede firmaer i Danmark

2.0 Indledning og sammenfatning

Kortlægning af udenlandsk ejede firmaer i Danmark

Oplysningerne om udenlandsk ejerskab er primært hentet fra Nationalbankens årlige undersøgelse af direkte investeringer fra udlandet. Nationalbanken indsamler oplysninger om udenlandske, direkte investeringer i Danmark. Datamaterialet fra Nationalbanken indeholder kun firmaer med direkte investeringer på mindst ti millioner kroner. Danmarks Statistik modtager oplysninger fra Nationalbanken om den *direkte ejer* og den *ultimate ejer* af udenlandsk ejede firmaer i Danmark. Ved den *direkte ejer* forstås den ejer, som firmaet er direkte ejet af i første led og ved den *ultimate ejer* forstås den ejer, som firmaet er ejet af i sidste led. F.eks. kan et firma være ejet af et andet firma, som er ejet af tredje osv. Det er begrebet *den ultimate ejer*, der anvendes i statistikken.

Som supplement til de oplysninger, der er modtaget fra Nationalbanken benyttes oplysninger fra firmaernes officielle regnskaber om den geografiske placering af moderselskabet.

De udenlandsk ejede firmaer omfatter kun dem, det har været muligt at finde vha. ovennævnte kilder. Der kan være flere udenlandsk ejede firmaer end dem, der indgår i denne statistik over udenlandsk ejede firmaer.

Man skal derfor være varsom med at tolke på udviklingen gennem en årrække. I denne publikation er der i forhold til de tidligere offentliggjorte tal, reviderede tal for 2002. Det skyldes, at det er lykkedes at identificere flere udenlandsk ejede firmaer end ved den første offentliggørelse af statistikken i foråret 2005, i Statistiske Efterretninger, Generel erhvervsstatistik 2005:4. Opgørelserne for 2002 og 2003 er udarbejdet på et ensartet grundlag, men disse opgørelser er ikke direkte sammenlignelige med tidligere opgørelser.

2.1 Omfanget af udenlandsk ejede firmaer i Danmark

228.000 ansatte i udenlandsk ejede firmaer

Skønt udenlandsk ejede firmaer kun udgør én pct. af det samlede antal firmaer i den private sektor i Danmark, har disse firmaer næsten 20 pct. af den samlede omsætning. Der var 3.066 udenlandsk ejede firmaer i Danmark i 2003. Firmaerne med udenlandsk ejer havde en omsætning på 465 mia. kr. og beskæftigede 228.000 ansatte³ – det svarer til 16 pct. af beskæftigelsen for lønmodtagere i den private sektor.

Firmaer med udenlandsk ejer er i gennemsnit langt større end firmaer med dansk ejer. Der var i gennemsnit 74 ansatte pr. firma i de udenlandsk ejede firmaer i 2003, mens der var 4 ansatte pr. firma i de dansk ejede firmaer.

³ Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

Tabel 2.1.1 **Firmaer i den private sektor. 2003**

	I alt	Dansk ejede	Udenlandsk ejede
	mia. kr.		
Omsætning ¹	2 392	1 927	465
	antal		
Ansatte ²	1 403 560	1 175 516	228 044
Antal firmaer	268 530	265 464	3 066
Ansatte ² pr. firma	5	4	74
	pct.		
Omsætning ¹	100	80,6	19,4
Antal firmaer	100	98,9	1,1
Ansatte ²	100	83,8	16,2

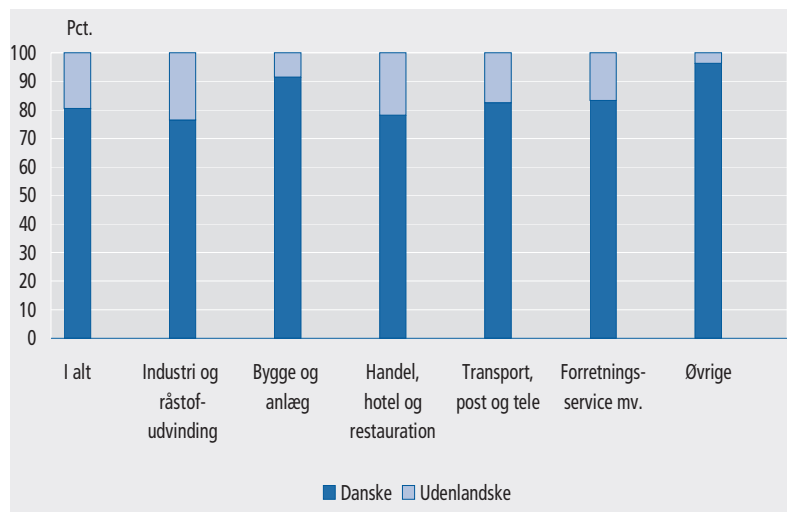
¹ Omsætningen omfatter ikke energi- og vandforsyning, pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed, foreninger mv.

² Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

Udenlandsk ejede firmaer har størst andel af omsætningen inden for industri og råstof

Udenlandsk ejede firmaer har størst andel af omsætningen inden for industri og råstofudvinding, samt handel, hotel og restauration, med hhv. 24 og 22 pct. af omsætningen. De områder, hvor udenlandsk ejede firmaer har den mindste andel af omsætningen er inden for bygge og anlæg samt øvrige erhverv, hvor de har hhv. 9 og 4 pct.

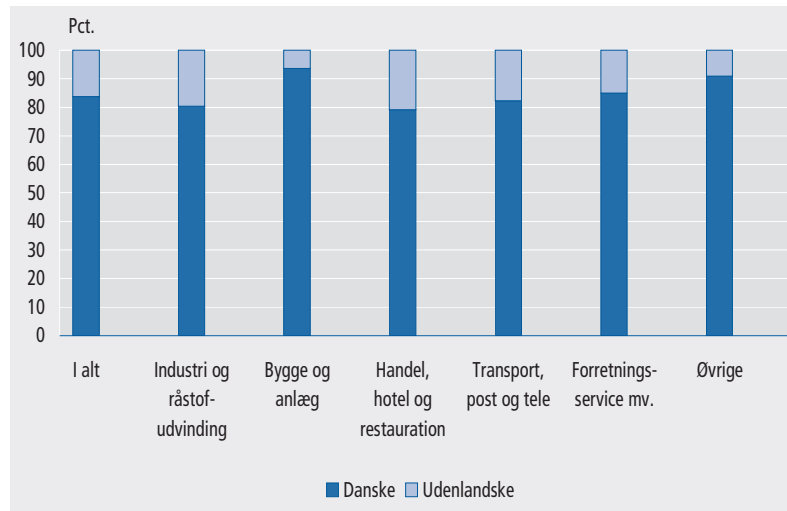
Figur 2.1.1

Omsætningen fordelt på udenlandske og danske firmaer. 2003

Udenlandsk ejede firmaer beskæftiger flest inden for handel, hotel og restaurant

Udenlandsk ejede firmaer beskæftiger størst andel af de ansatte inden for handel, hotel og restaurant, samt industri og råstofudvinding, med hhv. 21 og 20 pct. De områder, hvor udenlandsk ejede firmaer beskæftiger mindst andel af de ansatte er inden for bygge og anlæg samt øvrige erhverv, hvor de har hhv. 6 og 9 pct.

Figur 2.1.2 **Ansatte fordelt på udenlandske og danske firmaer. 2003**

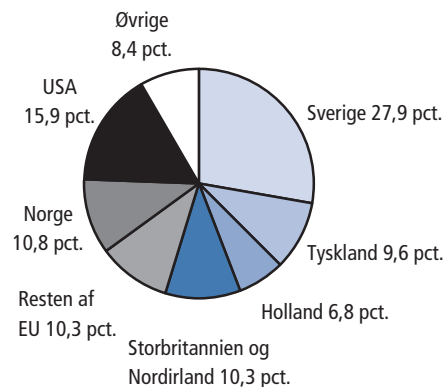

2.2 Hvor er de udenlandsk ejede firmaer ejet fra?

Sverige og USA har de største ejerandele

Firmaer ejet fra EU-området har 65 pct. af omsætningen i de udenlandsk ejede firmaer. Sverige og USA er de to lande med de største ejerandele, idet firmaer ejet fra disse to lande har henholdsvis 28 og 16 pct. af udenlandsk ejede firmaers omsætning.

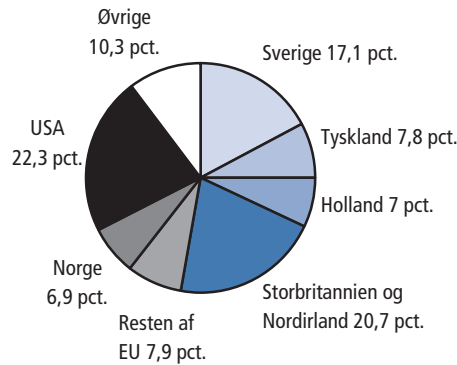
Figur 2.2.1 **Udenlandsk ejede firmaer - andel af omsætningen. I alt. 2003**

Industri og råstofudvinding

Inden for Industri og råstofudvinding har firmaer ejet fra EU-området 61 pct. af omsætningen i de udenlandsk ejede firmaer. USA og Storbritannien er de to lande med størst ejerandel, idet firmaer ejet fra disse to lande har henholdsvis 22 og 21 pct. af udenlandsk ejede firmaers omsætning.

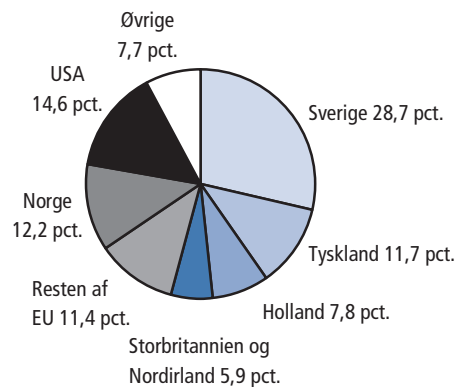
Figur 2.2.2 Udenlandsk ejede firmaer - andel af omsætningen. Industri og råstofudvinding. 2003

Handel, hotel og restauration

Inden for Handel, hotel og restauration har firmaer ejet fra EU-området 66 pct. af omsætningen i de udenlandsk ejede firmaer. Sverige og USA er de to lande med de største ejerandele, idet firmaer ejet fra disse to lande har henholdsvis 29 og 15 pct. af udenlandsk ejede firmaers omsætning.

Figur 2.2.3 Udenlandsk ejede firmaer - andel af omsætningen. Handel, hotel og restauration. 2003

2.3 Udviklingen i udenlandsk ejede firmaer fra 2002 og 2003

Udviklingen i omsætningen, antal ansatte og antal firmaer er stort set uændret

For de udenlandsk ejede firmaer er omsætning, antal ansatte⁴ og antal firmaer stort set uændret fra 2002 til 2003, idet omsætningen og antal ansatte falder med hhv. 0,6 pct. og 0,5 pct. fra 2002 til 2003, mens antal firmaer er steget med 1,0 pct. For de dansk ejede firmaer er antal ansatte og antal firmaer faldet med hhv. 1,5 pct. og 2,1 pct. fra 2002 til 2003, mens omsætningen er steget med 0,6 pct.

Tablet 2.3.1 Firmaer i den private sektor. 2002 og 2003

	2002 ³			2003		
	I alt	Danske	Udenlandske	I alt	Danske	Udenlandske
	mia. kr.					
Omsætning ¹	2 384	1 916	468	2 392	1 927	465
	antal					
Ansatte ²	1 422 304	1 193 056	229 248	1 403 560	1 175 516	228 044
Antal firmaer	274 316	271 279	3 037	268 530	265 464	3 066
Ansatte ² pr. firma	5	4	75	5	4	74
	pct.					
Omsætning ¹	100	80,4	19,6	100	80,6	19,4
Antal firmaer	100	98,9	1,1	100	98,9	1,1
Ansatte ²	100	83,9	16,1	100	83,8	16,2

¹ Omsætningen omfatter ikke energi- og vandforsyning, pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed, foreninger mv.

² Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

³ Tallene for 2002 er reviderede i forhold til tidligere offentliggørelser.

⁴ Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

2.4 Hvor i Danmark ligger de udenlandsk ejede firmaer?

Branchedækningen omfatter stort set alle private byerhverv

I resten af kapitel 2 omfatter undersøgelsen kun de brancher, der er omfattet af regnskabsstatistikken. Det betyder, at stort set alle enheder inden for de private byerhverv er omfattet, mens enheder inden for landbrug, fiskeri, energi- og vandforsyning, havne mv., jernbane- og busdrift, pengeinstitutter, forsikring, almene boligselskaber, offentlig administration ikke er omfattet.

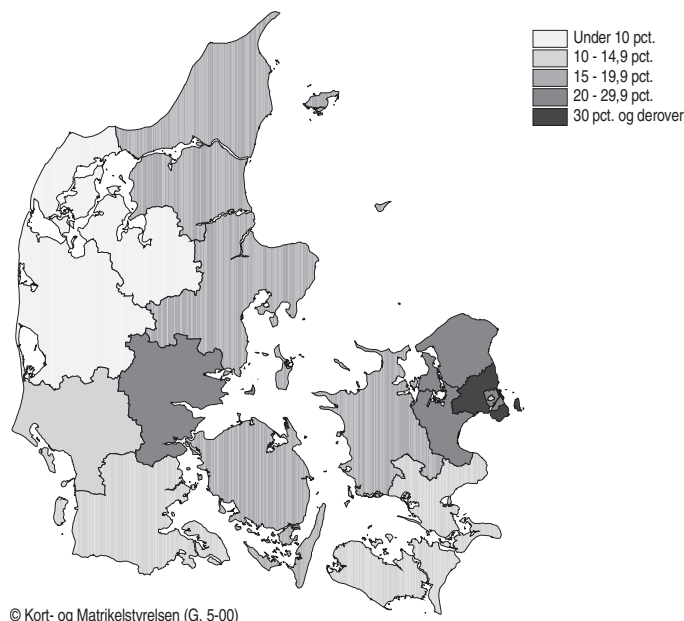
Geografisk placering af de udenlandsk ejede firmaers arbejdssteder

Først rettes blikket mod den geografiske placering af de arbejdssteder, som de udenlandske ejede firmaer har i Danmark. Det er *arbejdssteder*, som vi fokuserer på i dette afsnit, fordi det giver et billede af, hvor aktiviteten foregår. Hvis man i stedet havde fokuseret på firmaets placering, ville det blot give et billede af, hvor i Danmark firmaerne har placeret deres hovedsæde.

De udenlandsk ejede har størst andel af omsætningen i Københavns Amt

Overordnet set har de udenlandsk ejede arbejdssteder størst andel af den samlede omsætning i Københavns Amt. Her står de for over 30 pct. af omsætningen. I Frederiksborg Amt, Københavns kommune, Roskilde og Vejle Amt har de udenlandsk ejede arbejdssteder også en stor andel af den totale omsætning. Her står de for mellem 20 og 30 pct. af omsætningen. Der er færrest udenlandsk ejede arbejdssteder i Ringkøbing og Viborg Amt, hvor deres omsætning udgør under 10 pct. af den samlede omsætning.

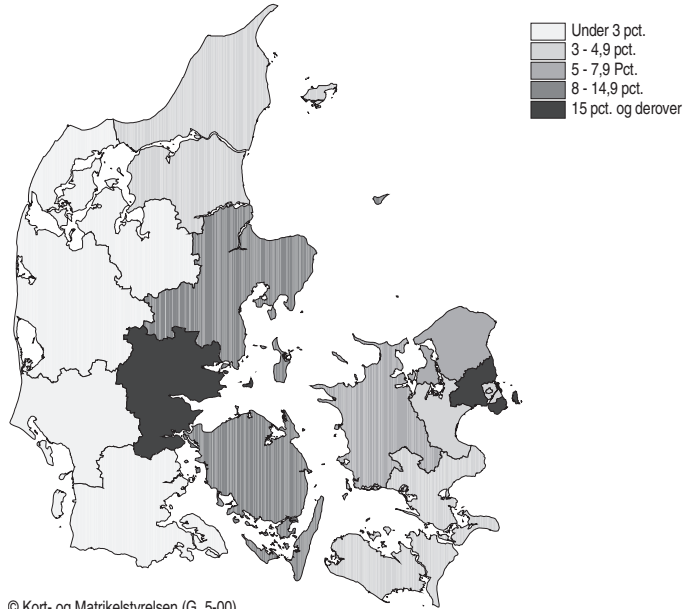
figur 2.4.1 De udenlandsk ejede firmaers andel af omsætningen. I alt. 2003

*Bygge
og anlæg*

Inden for bygge og anlæg har de udenlandsk ejede arbejdssteder størst andel af den totale omsætning i Københavns og Vejle Amt. Her står de for over 15 pct. af omsætningen. I Fyns og Århus Amt har de udenlandsk ejede arbejdssteder også en stor andel af den totale omsætning. Her står de for mellem 8 og 15 pct. af omsætningen. Der er færrest udenlandsk ejede arbejdssteder i Bornholms Amt og Vest- og Sønderjylland, hvor deres omsætning udgør under 3 pct. af den samlede omsætning.

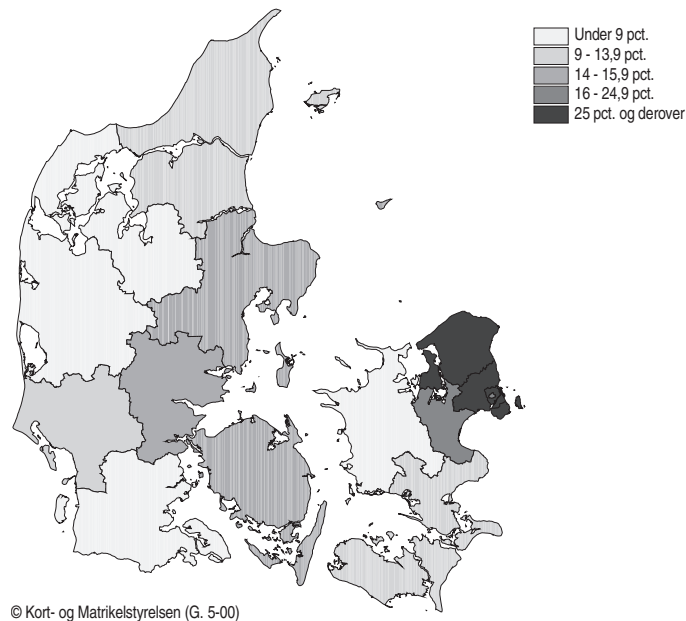
figur 2.4.3 De udenlandsk ejede firmaers andel af omsætningen.
Bygge og anlæg. 2003

*Handel, hotel
og restauration*

Inden for handel, hotel og restauration har de udenlandsk ejede arbejdssteder størst andel af den totale omsætning i Københavns Amt, Københavns kommune og Frederiksborg Amt. Her står de for over 25 pct. af omsætningen. I Roskilde Amt og Frederiksberg kommune har de udenlandsk ejede arbejdssteder også en stor andel af den totale omsætning. Her står de for mellem 16 og 25 pct. af omsætningen. De udenlandsk ejede arbejdssteder har mindst betydning i Viborg Amt, Ringkøbing Amt, Vestsjællands Amt og Sønderjyllands Amt, hvor deres omsætning udgør under 9 pct. af den samlede omsætning.

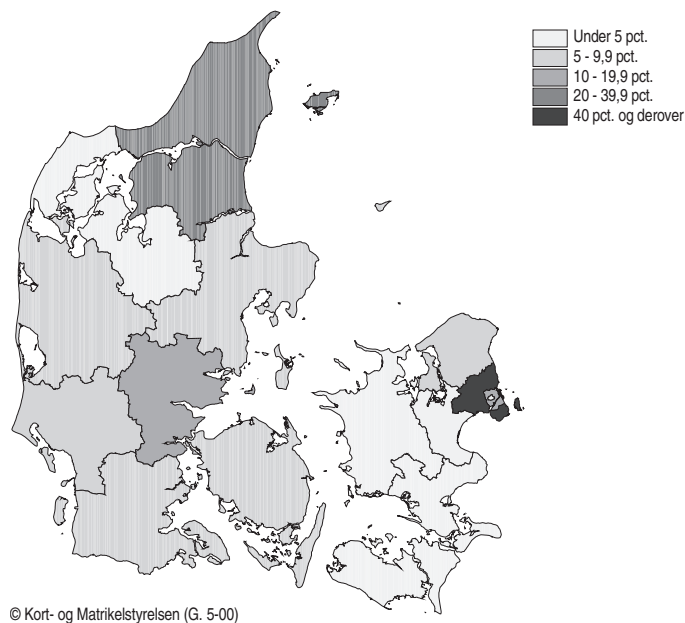
figur 2.4.4 De udenlandsk ejede firmaers andel af omsætningen. Handel, hotel og restauration. 2003

*Transport,
post og tele*

Inden for transport, post og tele har de udenlandsk ejede arbejdssteder størst andel af den totale omsætning i Københavns Amt. Her står de for over 40 pct. af omsætningen. I Nordjyllands Amt har de udenlandsk ejede arbejdssteder også en stor andel af den totale omsætning. Her står de for mellem 20 og 40 pct. af omsætningen. De udenlandsk ejede arbejdssteder har mindst betydning i Viborg Amt, Vestsjællands Amt, Bornholms Amt, Roskilde Amt, Storstrøms Amt og Frederiksberg kommune, hvor deres omsætning udgør under 5 pct. af den samlede omsætning.

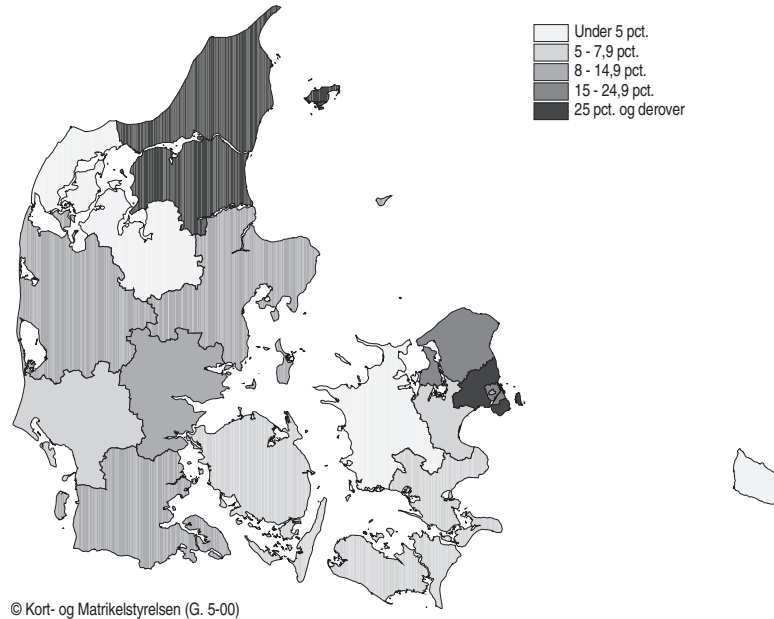
figur 2.4.5 De udenlandsk ejede firmaers andel af omsætningen.
Transport, post og tele. 2003

**Forretnings-
service mv.**

Inden for forretningservice mv. har de udenlandsk ejede arbejdssteder størst andel af den totale omsætning i Nordjyllands Amt og Københavns Amt. Her står de for over 25 pct. af omsætningen. I Københavns kommune og Frederiksborg Amt har de udenlandsk ejede arbejdssteder også en stor andel af den totale omsætning. Her står de for mellem 15 og 25 pct. af omsætningen. De udenlandsk ejede arbejdssteder har mindst betydning i Bornholms Amt, Vestsjællands Amt og Viborg Amt, hvor deres omsætning udgør under 5 pct. af den samlede omsætning.

figur 2.4.6 De udenlandsk ejede firmaers andel af omsætningen. Forretningservice mv. 2003

2.5 Karakteristika for de udenlandsk ejede selskaber

<i>Dette afsnit omfatter kun selskaber</i>	I de følgende behandles udenlandsk ejede selskaber ⁵ i Danmark. Det vil blive belyst, hvad der karakteriserer de udenlandsk ejede selskaber sammenlignet med de dansk ejede selskaber. De udenlandsk ejede firmaer er stort set alle sammen selskaber.
<i>Højere omsætning pr. ansat i de udenlandsk ejede selskaber</i>	Omsætning pr. ansat ⁶ er højere i de udenlandsk ejede selskaber end i de dansk ejede selskaber i alle hovedbrancher. Det er specielt inden for bygge og anlæg samt industri og råstofudvinding, at omsætning pr. ansat er højere i de udenlandsk ejede selskaber. Inden for handel, hotel og restauration er omsætning pr. ansat på næsten samme niveau i dansk og udenlandsk ejede selskaber.
<i>Lavere overskudsgrad i de udenlandsk ejede selskaber</i>	Overskudsgraden ⁷ i de udenlandsk ejede selskaber er lavere end i de dansk ejede selskaber. Der er lavere overskudsgrad hos de udenlandske selskaber inden for alle hovedbrancher. Den lavere overskudsgrad i de udenlandsk ejede selskaber betyder, at i forhold til de dansk ejede selskaber, er det en lavere procentdel af de udenlandsk ejede selskabers driftsindtægter, der bliver tilbage til overskud (før skat).
<i>Lavere soliditet i de udenlandsk ejede selskaber</i>	Soliditeten ⁸ i de udenlandsk ejede selskaber er også lavere end i de dansk ejede selskaber. Det gælder inden for alle hovedbrancher bortset fra forretningsservice mv. Det skal bemærkes, at soliditeten i 2003 for forretningsservice er kraftigt påvirket af finansielle transaktioner inden for en verdensomspændende koncern med et holdingselskab beliggende i Danmark. Den lavere soliditet i de udenlandsk ejede selskaber betyder, at firmaernes evne til at bære tab er mindre end i de dansk ejede selskaber. Soliditeten viser, hvor stor en andel af aktiverne, der kan gå tabt, før tabet påvirker fremmedkapitalen.

⁵ Omfatter A/S, ApS, Amba, mv.

⁶ Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

⁷ Defineret som resultat af ordinær drift (overskud før finansielle og ekstraordinære poster og skat) udtrykt i pct. af driftsindtægterne (summen af omsætning og andre driftsindtægter).

⁸ Defineret som egenkapitalen i pct. af de samlede aktiver.

Table 2.5.1 Regnskabsstatistik for danske og udenlandske ejede selskaber. 2003

	I alt ¹		Industri og råstof- udvinding		Bygge og anlæg	
	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede
	mia. kr.					
Omsætning mv.	1 552	462	440	140	110	13
	pct.					
Omsætning mv.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vareforbrug mv.	55,2	57,9	49,6	47,8	51,6	65,8
Løn, pension mv.	18,1	17,2	22,8	19,3	30,5	26,2
Andre ordinære omkostninger	21,3	20,2	19,8	20,5	14,2	8,9
Finansielle indtægter, netto	2,5	10,3	1,2	0,1	-0,3	1,1
Ekstraordinære indtægter, netto	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Resultat før selskabsskat	8,1	15,2	9,1	12,7	3,4	0,2
	mia. kr.					
Aktiver i alt	1 582	411	421	125	59	6
investeringer, netto	64	12	25	5	4	0
	antal					
Antal selskaber	66 583	2 835	9 617	515	9 635	46
Antal ansatte ²	813 159	200 852	290 773	74 386	100 755	8 419
Ansatte ² pr. selskab	12	71	30	144	10	183
	1000 kr.					
Omsætning pr. ansat ²	1 909	2 298	1 515	1 888	1 087	1 538
Løn pr. ansat ²	319	363	319	339	304	374
	pct.					
Bruttoavance	44,1	41,3	49,7	51,7	48	33,6
Overskudsgrad	5,4	4,7	7,9	12,4	3,7	-0,9
Egenkapitalens forrentning	12,4	37,2	15,9	30	16,9	-3,2
Soliditet	47	43,6	45,2	38,8	28,4	20,6

¹ Ekskl. landbrug, fiskeri, energi- og vandforsyning, havne mv., jernbane- og busdrift, pengeinstitutter, forsikring, almene bolig-selskaber, offentlig administration mv.

² Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

Table 2.5.1 (fortsat) Regnskabsstatistik for danske og udenlandske ejede selskaber. 2003

	Handel, hotel og restauration		Transport, post og tele		Forretnings-service ³ mv.	
	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede
	mia. kr.					
Omsætning mv.	655	219	203	49	144	40
	pct.					
Omsætning mv.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vareforbrug mv.	77,3	73,9	21,0	33,9	22,7	32,2
Løn, pension mv.	10,0	12,4	15,9	16,8	33,9	33,3
Andre ordinære omkostninger	9,8	12,4	57,5	50,7	32,6	28,9
Finansielle indtægter, netto	0,4	-0,2	10,1	1,0	7,6	118,0
Ekstraordinære indtægter, netto	0,0	0,0	-0,3	-0,2	2,2	1,1
Resultat før selskabsskat	3,3	1,1	15,5	-0,6	20,5	124,7
	mia. kr.					
Aktiver i alt	317	96	325	46	461	139
investeringer, netto	10	2	15	3	9	2
	antal					
Antal selskaber	21 932	1 412	3 475	163	21 924	699
Antal ansatte ²	211 377	70 237	90 713	19 318	119 540	28 493
Ansatte ² pr. selskab	10	50	26	119	5	41
	1000 kr.					
Omsætning pr. ansat ²	3 098	3 123	2 238	2 515	1 208	1 413
Løn pr. ansat ²	289	357	326	364	379	439
	pct.					
Bruttoavance	22,1	25,4	78,7	65,2	76,6	66,8
Overskudsgrad	2,9	1,3	5,6	-1,5	10,8	5,6
Egenkapitalens forrentning	13,4	4	11,8	-3,3	9,4	61,6
Soliditet	36,9	32,4	53,6	24,9	53,3	62,9

¹ Ekskl. landbrug, fiskeri, energi- og vandforsyning, havne mv., jernbane- og busdrift, pengeinstitutter, forsikring, almene boligselskaber, offentlig administration mv.

² Lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk).

³ Ekskl. almene boligselskaber.

2.6 Er der sammenhæng mellem højere løn, køn og uddannelse ?

<i>Højere løn i de udenlandsk ejede selskaber</i>	En medarbejder i et udenlandsk ejet selskab får i gennemsnit mere i løn end kollegaen i et dansk ejet selskab. Det gælder inden for alle hovedbrancher. De største lønforskelle findes inden for handel, hotel og restauration, samt bygge og anlæg, hvor lønningerne pr. ansat er henholdsvis 24 og 23 pct. højere i de udenlandsk ejede selskaber.
<i>Størrelsen af selskaberne</i>	Det er undersøgt, om den højere løn i de udenlandsk ejede selskaber kunne skyldes, at de udenlandsk ejede selskaber er større end de dansk ejede selskaber. Men også opdelt i størrelsesintervaller viser det sig, at der var højere løn i de udenlandsk ejede selskaber. Så størrelse kan i hvert fald ikke alene forklare forskelle i gennemsnitslønnen.
<i>Mindre andel med ikke kompetencegivende uddannelse i de udenlandsk ejede selskaber</i>	De ansattes uddannelse er en mulig faktor til forklaring af lønforskelle. Andelen af ansatte uden en kompetencegivende uddannelse er lidt mindre i de udenlandsk ejede end i de dansk ejede selskaber. Det er især tilfældet inden for handel, hotel og restauration, transport, post og tele, samt inden for forretningsservice mv. Inden for Industri og råstofudvinding, samt bygge og anlæg er andelen af ansatte uden en ikke kompetencegivende uddannelse stort set på samme niveau i de dansk og udenlandsk ejede selskaber.
<i>Mindre andel med erhvervsfaglig uddannelse i de udenlandsk ejede selskaber</i>	I de udenlandsk ejede selskaber er andelen af ansatte med en erhvervsfaglig uddannelse mindre end i de dansk ejede selskaber. Det er især inden for bygge og anlæg samt handel, hotel og restaurant, at andelen med en erhvervsfaglig uddannelse er mindre i de udenlandsk ejede selskaber. Inden for Industri og råstofudvinding, samt forretningsservice mv. er andelen af ansatte med en erhvervsfaglig uddannelse stort set på samme niveau i de dansk og udenlandsk ejede selskaber. Inden for transport er andelen med erhvervsfaglig uddannelse større i de udenlandsk ejede selskaber.
<i>Større andel med videregående uddannelse i de udenlandsk ejede firmaer</i>	I de udenlandsk ejede selskaber er andelen med en videregående uddannelse lidt større end i de dansk ejede selskaber. Dette gælder inden for alle hovederhverv. Inden for de korte, mellemlange, lange videregående uddannelser, samt bachelorer, er der dog variationer inden for de enkelte hovederhverv, se tabel 2.6.1.
<i>Uddannelsesniveauet og lønforskelle</i>	Der er som beskrevet ovenover forskelle i uddannelsesniveauet i de danske og udenlandsk ejede selskaber. Men forskellen er forholdsvis lille, og kan ikke alene forklare den højere gennemsnitsløn, der er i de udenlandsk ejede selskaber.
<i>Større andel af kvinder i de udenlandsk ejede selskaber</i>	I de udenlandsk ejede selskaber er andelen af kvinder større end i de dansk ejede selskaber. Det ses især inden for transport, post og tele, samt bygge og anlæg. Inden for industri og råstofudvinding, samt handel, hotel og restauration er andelen af kvinder stort set på samme ni-

veau i de dansk og udenlandsk ejede selskaber. Inden for forretnings-service mv. er andelen af mænd større i de udenlandsk ejede selskaber.

Kønsmæssige og lønforskelle

Andelen af mænd og kvinder i de danske og udenlandsk ejede selskaber, kan ikke forklare den højere gennemsnitsløn der er i de udenlandsk ejede selskaber. Tværtimod. Kvinder får traditionelt lavere løn end mænd, så kønsfordelingen af de ansatte trækker i modsat retning af de observerede lønforskelle.

Tabel 2.6.1 Procentvis fordeling af antal job efter højest fuldførte uddannelse. Ultimo november 2002

	I alt ¹		Industri og råstof-udvinding		Bygge og anlæg		Handel, hotel og restaura-tion		Transport, post og tele		Forretnings-service ² mv.	
	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede	Dansk ejede	Udenlandsk ejede
	pct.											
Job ultimo november	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Højest fuldførte uddannelse												
Ikke erhvervskompetencegivende uddannelse	40,0	38,1	37,9	37,6	31,5	30,9	46,0	41,4	47,7	41,4	35,3	32,0
Erhvervsfaglig uddannelse	41,4	38,5	42,3	42,1	57,6	45,8	42,9	38,8	38,0	41,3	29,0	29,0
Kort videregående uddannelse	4,9	6,3	6,0	6,6	4,6	6,1	3,6	5,6	3,2	4,8	6,0	7,7
Mellemlang videregående uddannelse	5,6	7,6	5,9	7,5	4,0	13,1	2,8	5,6	4,6	4,3	11,3	12,4
Bachelor	1,4	1,9	1,0	1,0	0,2	0,4	1,4	1,9	1,5	1,9	2,9	3,7
Lang videregående uddannelse	4,0	5,6	3,7	3,2	0,6	2,3	1,4	4,6	2,9	4,1	11,6	13,1
Uoplyst	2,7	2,0	3,2	2,0	1,4	1,4	1,9	2,0	2,2	2,2	3,8	2,2
Køn												
Mænd	66,0	63,5	68,8	69,0	90,1	89,1	58,2	58,1	69,9	59,5	56,1	62,0
Kvinder	34,0	36,5	31,2	31,0	9,9	10,9	41,8	41,9	30,1	40,5	43,9	38,0

¹ Ekskl. landbrug, fiskeri, energi- og vandforsyning, havne mv., jernbane- og busdrift, pengeinstitutter, forsikring, almene boligselskaber, offentlig administration mv.

² Ekskl. almene boligselskaber.

De undersøgte forhold forklarer ikke lønforskellene

De baggrundsplysninger, der er set på mht. selskaberne og de ansatte, kan ikke forklare de lønforskelle, der er konstateret mellem dansk og udenlandsk ejede selskaber. En forklaring må derfor findes i andre faktorer end hvad det har været muligt at inddrage i denne undersøgelse.

3. Danske firmaers datterselskaber i udlandet

3.0 Indledning og sammenfatning

Investeringer i udlandet

I foregående kapitel blev udenlandske firmaers datterselskaber i Danmark behandlet. Investeringer i datterselskaber går også den anden vej. Danske firmaer er i vidt omfang engageret i datterselskaber i udlandet. Dette kapitel beskriver danske firmaers engagement i udlandet ved at fokusere på størrelsen og karakteren af danske datterselskaber i udlandet.

Kapitlet beskriver datterselskaber, som ejes med mindst 10 pct. ejerskab af et dansk firma. Der er således ikke udelukkende tale om datterselskaber, som danske firmaer har kontrol over.

Denne undersøgelse dækker ca. halvdelen af firmaerne

Denne del af økonomien er langt sværere at kortlægge end den del, der blev belyst i det foregående kapitel, da Danmarks Statistik ikke har adgang til registeroplysninger om disse firmaer. Ikke desto mindre har Danmarks Statistik gennem et pilotprojekt forsøgt at skabe et billede af situationen. Dette pilotprojekt er gennemført som en frivillig undersøgelse, og lidt under halvdelen af de danske moderselskaber, som på tidspunktet for undersøgelsen mentes at have datterselskaber i udlandet, svarede på undersøgelsen.

Det har ikke været muligt at opregne oplysningerne til den totale population af udenlandske datterselskaber. Dette skyldes, at Danmarks Statistik ikke har nogen informationer om de datterselskaber, som der ikke er indberettet for. Svarprocenten i undersøgelsen er 46 pct. for alle de danske moderselskaber. Inden for industrien (moderselskabets branche) har 55 pct. svaret, inden for hhv. handel hotel og restauration samt forretningsservice er svarprocenten på hhv. 50 pct. og 43 pct.

Undersøgelsen er ikke direkte sammenlignelig med det foregående kapitel

Som anført ovenfor, indgår der i denne undersøgelse datterselskaber, som danske moderselskaber ejede mindst 10 pct. af. Undersøgelsen er derfor ikke direkte sammenlignelig med den foregående beskrivelse af udenlandske firmaers datterselskaber i Danmark, hvor grænsen er sat ved majoritetsjerskab, dvs. mere end 50 pct. ejerskab.

Populationen af undersøgte firmaer

Undersøgelsen kan dog give en indikation af, i hvor stort omfang de danske firmaer er engageret i udlandet. I forhold til den samlede danske bestand af firmaer er det relativt få danske firmaer, som er engageret i et udenlandsk datterselskab. Undersøgelsen dækker 289 af de 623 danske moderselskaber, som Nationalbanken har registeret med en ejerandel på mindst 10 pct. i et udenlandsk firma. Nationalbanken registrerer imidlertid kun transaktioner af en væsentlig størrelse. Derfor er det muligt at der findes flere danske firmaer med datterselskaber i udlandet, som ikke er registreret i denne opgørelse.

Firmaer, der har besvaret undersøgelsen dækker, 1744 af de i alt 3680 udenlandske datterselskaber, som det har været muligt at registrere. Det vil sige, at hvert moderselskab i gennemsnit er engageret i 6 datterselskaber. Dette tal dækker over meget store variationer mellem moderselskaberne. Mange er engageret i et enkelt datterselskab, medens andre er engageret i over hundrede datterselskaber. Da grænsen for ejerskab er sat ved kun 10 pct., er det muligt at flere moderselskaber kan stå som ejer af det samme datterselskab, men det har ikke været muligt at afklare, om der er dobbelttælling. Altså om nogle af de 1744 datterselskaber relaterer sig til mere end et dansk moderselskab.

3.1 Aktivitet i de danske datterselskaber

Antallet af ansatte i datterselskaberne

Danmarks Statistiks undersøgelse har vist, at de danske moderselskaber, som har besvaret undersøgelsen i alt har ca. 320.000 ansatte i deres datterselskaber. Dette tal giver en indikation af i hvor stort omfang danske firmaer er engageret i udlandet, men da Danmarks Statistik intet ved om datterselskaberne til de moderselskaber, som ikke svarede, er det umuligt at vurdere om disse 320.000 ansatte er et udtryk for halvdel, en tredjedel eller måske to tredjedele af alle ansatte i danske datterselskaber.

Tabel 3.1.1 **Ansatte i datterselskaberne¹**

	Totalt	Gnsntl.
	antal	
Ansatte	319 697	183

¹ Indberettende datterselskaber

Omsætning i datterselskaberne

Undersøgelsen viser, at de danske datterselskaber har en gennemsnitlig omsætning på 208 mio. kr. og et gennemsnitligt køb af varer og tjenester på 104 mio. kr. Dette giver en indikation af en relativ høj aktivitet i disse datterselskaber. Sammenlignes ovenstående med danske firmaers gennemsnitlige omsætning og køb¹⁰, som ligger på hhv. ca. 12 mio. kr. og 6,5 mio. kr. er det tydeligt, de udenlandske datterselskaber er relativt store.

Tabel 3.1.2 **Omsætning og køb i datterselskaberne¹**

	I alt	Gnsntl.
	mio. kr.	
Omsætning	363 481	208
Køb	181 112	104

¹ Indberettende datterselskaber

¹⁰ Statistiske Efterretninger, Generel Erhvervsstatistik 2005:11: Regnskabsstatistik for firmaer 2003

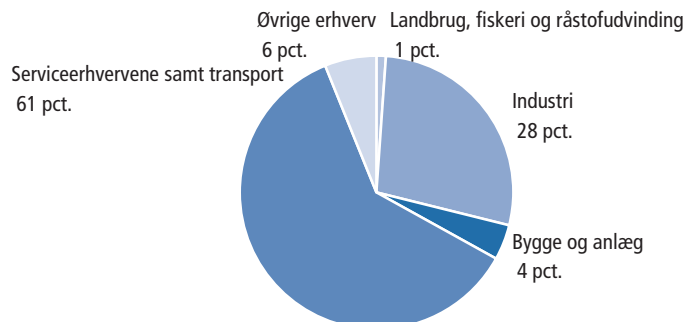
Undersøgelsen er den første af sin art i Danmarks Statistik, hermed opnås den første indikation af de danske firmaers engagement i udenlandske datterselskaber. Mængden af danske firmaer, som er engageret i udlandet, er relativt lille. De firmaer med udenlandske investeringer, som det er lykkedes at identificere, udgør således langt under 1 pct. af alle danske firmaer. Det kan ikke udelukkes, at der er flere danske firmaer med økonomiske interesser i udlandet, men dette er den andel, som det har været muligt at finde med det nuværende datagrundlag. Dette betyder ikke, at disse danske firmaers investeringer i udlandet er ubetydelige, men kun at de firmaer, som har valgt at etablere sig i udlandet eller investere i et udenlandsk firma, er relativt få. Aktiviteten i disse udenlandske firmaer ser til gengæld ud til at være relativt stor sammenlignet med gennemsnittet for danske firmaer.

3.2 Branchemæssig fordeling af ansatte i de danske datterselskaber

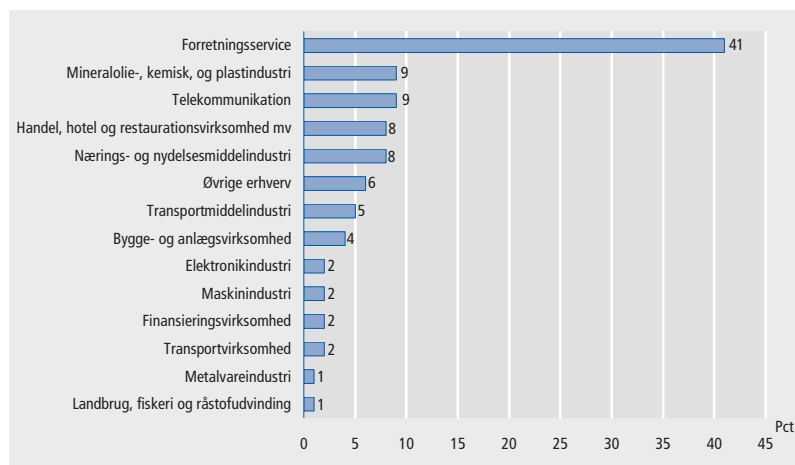
De ansatte er i høj grad beskæftiget i servicesektoren

For de firmaer, der har deltaget i undersøgelsen, gælder, at de ansatte i de danske datterselskaber i høj grad er ansat i datterselskaber, som opererer inden for servicesektoren. 61 pct. af de ansatte i de danske datterselskaber er beskæftiget inden for service- eller transporterhvervene, medens kun 28 pct. er beskæftiget inden for industrien. Dette indikerer at danske firmaer, som ønsker at sælge serviceydelser i udlandet, vælger at etablere sig med et datterselskab, på det marked de gerne vil ind på i stedet for at sælge på at eksportere serviceydelser fra det danske hovedkontor.

Figur 3.2.1 Ansatte i datterselskaber fordelt på branche

Ved en nærmere analyse af disse tal, viser det sig, at 40 pct. er ansat inden for forretningservice. Herefter er der et langt spring til de næste brancher, som alle beskæftiger 8-9 pct. af de ansatte. Disse brancher er Mineralolie-, kemisk og plastindustri, Telekommunikation, Handel, hotel og restaurationsvirksomhed samt Nærings- og nydelsesmiddelindustrien. Igen er det vigtigt at tage højde for, at dette resultat kun dækker svar fra ca. halvdelen af de danske moderselskaber.

Figur 3.2.2 **Ansatte i datterselskaber fordelt på brancher**

Undersøgelsen har vist, at de fleste ansatte i de udenlandske datterselskaber er ansat inden for forretningservice. Når man i den danske debat taler om globalisering, forestiller man sig ofte datterselskaber inden for produktionen, altså industrivirksomheder. Denne forståelse udfordres af denne undersøgelse, som viser, at mere end halvdelen af de ansatte i de udenlandske datterselskaber er ansat inden for servicesektoren. Dette skal selvfølgelig tages med forbehold for undersøgelsens dækning. Under alle omstændigheder giver undersøgelsen dog en indikation af, at danske firmaer etablerer sig i udlandet med meget andet end produktionsanlæg.

3.3 Geografisk placering af de ansatte i de danske datterselskaber

Hver anden er beskæftiget i EU-15

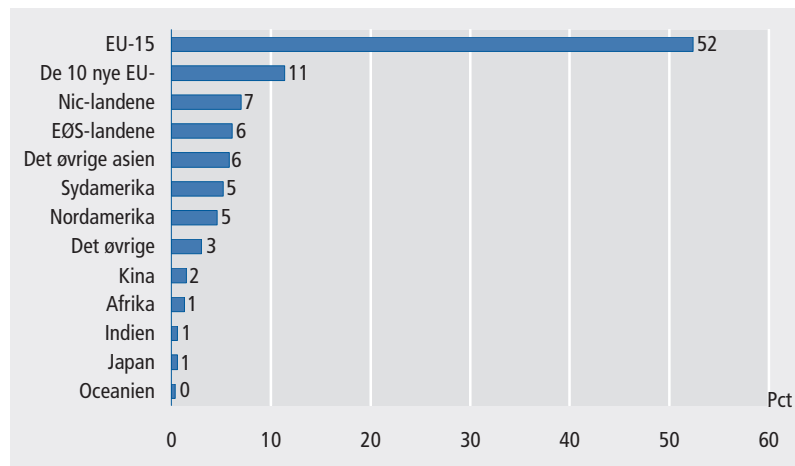
Vendes fokus mod de lande og regioner, som de danske firmaer vælger at engagere sig i, er der en klar tendens til, at firmaerne etablerer sig i nærtliggende lande. Hovedparten af de datterselskaber, som danske firmaer er engageret i, har base i de 15 gamle EU-lande, medens hver tiende af datterselskaberne ligger i de nye EU-lande. Herefter følger NIC-landene (nyligt industrialiserede lande fx Sydkorea, Taiwan, Singapore, Brasilien, Mexico, Egypten) og EØS-landene (Norge, Island og Liechtenstein) altså alle relativt højt industrialiserede lande.

Hver tredje er beskæftiget i et lavtlønsland

Hvis de nye EU-lande og NIC-landene henregnes til lavtlønslande¹¹, ses det, at ca. hver tredje af de ansatte i de danske datterselskaber er beskæftiget i et lavtlønsland.

¹¹ Lavtlønslande er her defineret som de nye EU-lande, det øvrige Europa udenfor EØS-landene (inkl. Rusland), Asien, Sydamerika, Kina, Afrika, Indien

Figur 3.3.1 **Ansatte i datterselskaber fordelt på regioner**

I øjeblikket tales der meget om udflytning af arbejdspladser til Kina. Denne tendens kan ikke påvises i denne undersøgelse, hvor beskæftigelsen i Kina kun udgør 1,5 pct. af de ansatte i dansk ejede datterselskaber i udlandet. Denne undersøgelse viser derimod, at danske firmaer oftest investerer i udenlandske firmaer i Europa. Dette kan selvfølgelig skyldes, at tendensen med etableringer i Kina endnu ikke er slået igennem på undersøgelsestidspunktet (2004), og skal ligeledes stadig tages med forbehold for undersøgelsens dækningsgrad. Men umiddelbart ser det ikke ud til, at danske firmaer i stor stil vælger at etablere sig i lavtlønslande. Det næste kapitel vil derimod vise, at danske firmaer ofte vælger at outsource dele af deres processer til lavtlønslande, og dette kan måske være en forberedelse til selv at etablere sig på disse markeder.

4. Danske firmaers outsourcing til lavtlønslande

4.0 Indledning

De foregående kapitler i denne publikation har handlet om etablering af datterselskaber, enten udenlandske firmaers etablering i Danmark eller danske firmaers etablering af datterselskaber i udlandet. Nu vendes blikket mod en anden tendens, nemlig outsourcing¹². Outsourcing ses her som et alternativ eller supplement til etablering i udlandet.

Outsourcing Hvis man forestiller sig, at et firma som producerer computere ikke længere selv ønsker at producere skærmene, kan firmaet enten vælge at etablere et nyt firma, som kan producere disse skærme, eller alternativt vælge at købe skærmene hos et andet firma - i det sidste tilfælde taler man om outsourcing. Begrebet outsourcing dækker også over processer, hvor det ovennævnte firma vælger at købe sine computerskærme af et andet dansk firma. For at kunne tale om outsourcing må varen eller serviceydelsen dog tidligere have været produceret inden for firmaet. I denne publikation fokuseres vi på outsourcing til firmaer i lavtlønslande¹³.

4.1 Omfanget af danske firmaers outsourcing til lavtlønslande

11 pct. af firmaerne flytter produktion til udlandet Ved at betragte de firmaer, som udlægger dele af produktionen til et andet firma, tegner der sig et andet billede af omfanget og hvilke opgaver det er, der lægges ud, end da vi så på datterselskaber i udlandet. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 11 pct. af de store danske firmaer gennem de sidste tre år (2001-2004) har outsourcet én eller flere processer til lavtlønslande. Det svarer til, at hvert niende firma siden 2001 har lagt produktionen, eller dele af produktionen, ud til lande med lavere lønniveau.

Hvert fjerde industrifirma har outsourcet til lavtlønslande Outsourcing er især udbredt inden for industrien, hvor det generelt er hver fjerde firma, som har foretaget outsourcing af en eller flere processer til lavtlønslande igennem de sidste tre år. Men også serviceerhvervene anvender outsourcing, med en generel andel på 8 pct. Det er ikke overraskende, at det er industrien som står for det meste af outsourcingen. Gennem mange år har det været nødvendigt for servicebranchen at producere deres tjenesteydelser tæt på kunderne, og således har outsourcing kun i mindre omfang været en mulighed for disse firmaer.

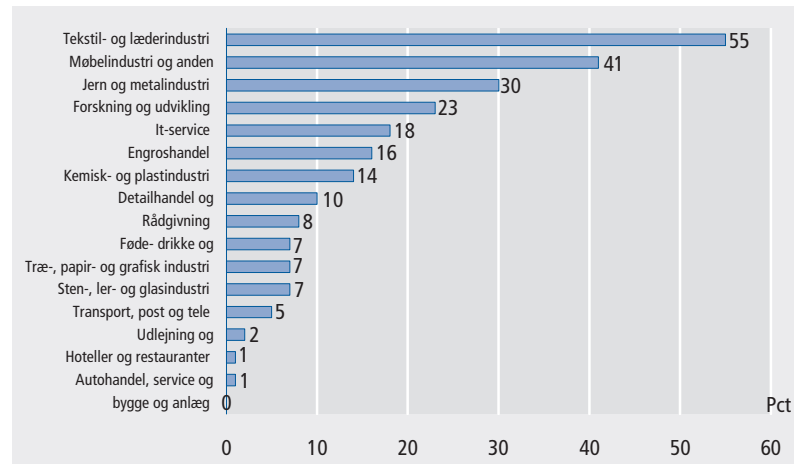
¹² Outsourcing er i denne undersøgelse defineret som at dele af firmaets hidtidige arbejdsopgaver, fx produktion, administration, udvikling mv. overtages af en dansk eller en udenlandsk leverandør, samarbejdspartner eller et delvist ejet selskab med mindre end 10 pct. ejerskab.

¹³ Lavtlønslande er i denne undersøgelse defineret som: Østeuropa inkl. de nye østeuropæiske EU-lande, Baltikum, Rusland, Fjernøsten (Fx: Kina, Indien, Taiwan, Thailand, Malaysia, Indonesien), Sydamerika og Afrika.

Forskelle mellem brancherne

Graden af outsourcing dækker over store brancheforskelle. Mere end hvert andet firma inden for Tekstil- og læderindustrien og næsten hvert tredje firma inden for Jern- og metalvareindustrien har gennem de sidste tre år outsourcet til lavtlønslande. Inden for serviceerhvervene er det hovedsageligt brancherne It-servicevirksomhed (konsulentvirksomhed vedr. hardware og software, databaseværter mv.) og handelsbrancherne. (Detail- og engroshandel), som har outsourcet til lavtlønslande. Undersøgelsen viser, at 18 pct. af It-servicefirmaerne har outsourcet dele af deres processer til lavtlønslande. I nedenstående figur er det vigtigt at være opmærksom på, at der er meget få firmaer i nogle af brancherne, hvilket øger usikkerheden af de nævnte andele.

Figur 4.1.1 Andelen af firmaer inden for forskellige brancher som har outsourcet til lavtlønslande gennem de sidste 3 år

4.2 Hvor mange outsourcer? Nu og i fremtiden

Firmaerne forventer at øge graden af outsourcing

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen viser at firmaerne forventer en stigning i outsourcing til lavtlønslande i de kommende år. Ser vi generelt på produktionen af varer og tjenester, forventer knap 28 pct. af virksomhederne at have outsourcet opgaver frem mod 2007 mod 11 pct. i 2004. I dag er det kun 1,8 pct. af firmaerne, som har outsourcet mindst 40 pct. af deres funktioner. Om tre år forventer 7,5 pct. af firmaerne at have outsourcet opgaver svarende til dette niveau. Om tre år kan det altså forventes, at fire gange så mange firmaer har outsourcet en væsentlig del af deres processer til lavtlønslande. Dette tyder på, at outsourcing er en tendens som forstærkes de kommende år, men omfanget af outsourcingen må på nuværende tidspunkt opfattes som relativt begrænset.

Tabel 4.2.1 **Andel af firmaernes produktion af varer og tjenester som er eller forventes at blive outsourcet**

	Andel outsourcing	
	Faktisk sidste tre år	Forventet om tre år
	pct.	
Intet	89,6	72,5
1- 9 pct.	4,9	8,1
10- 39 pct.	3,7	11,9
40- 59 pct.	0,6	3,5
60-100 pct.	1,2	4,0
I alt	100,0	100,0

Når man ser mere specifikt på en række funktioner i firmaerne, er det ligeledes tydeligt, at firmaerne forventer at outsource flere funktioner i fremtiden. I øjeblikket er det kun én pct. af firmaerne, som har outsourcet funktioner inden for forskning og udvikling, men om tre år forventer seks pct. at have foretaget outsourcing inden for dette område. Ligeledes forventer flere firmaer at have foretaget outsourcing inden for logistik og indkøb, administration samt salg og marketing om tre år.

Tabel 4.2.2 **Andel af firmaernes øvrige opgaver som er eller forventes at blive outsourcet**

Outsourcingsandel	Logistik og indkøb		Forskning og udvikling		Administration		Salg og marketing	
	Sidste tre år	Om tre år	Sidste tre år	Om tre år	Sidste tre år	Om tre år	Sidste tre år	Om tre år
	pct. af firmaerne							
0 pct.	98	93	99	94	99	96	99	97
1- 9 pct.	2	4	1	4	1	2	0	2
10-39 pct.	0	2	0	2	0	1	0	1
40-59 pct.	0	0	0	0	0	0	0	0
60-100 pct.	0	1	0	0	0	0	0	0
i alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Dette resultat viser, at mens firmaerne på nuværende tidspunkt kun har outsourcet en meget begrænset del af deres hjælpefunktioner (fx indkøb, administration og salg) vurderer de, at deres outsourcing af hjælpefunktioner vil øges de kommende tre år, så der er ingen tvivl om, at en del danske firmaer overvejer at outsource disse processer.

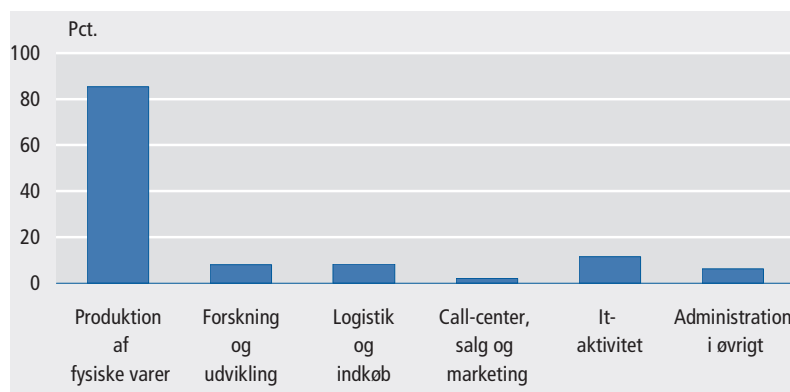
4.3 Processer som outsources

Outsourcing foregår især inden for produktionen af fysiske varer

Nogle processer i firmaerne er lettere at outsource end andre. Indtil videre foregår outsourcing hovedsageligt inden for produktionen af fysiske varer. 85 pct. af de firmaer, som har outsourcet, har outsourcet produktion af fysiske varer. Dette sker hovedsageligt indenfor industrien, hvor hvert femte industrifirma har outsourcet en proces inden for produktion af fysiske varer.

Figur 4.3.1

Processer som outsources blandt de firmaer som outsourcer

Vendes fokus mod firmaernes it-aktivitet, viser resultaterne, at 12 pct. af alle de firmaer, der har outsourcet, har outsourcet it-aktiviteter. Modsat har kun 2 pct. outsourcet call-center og salgs- og marketingaktiviteter. Når firmaerne outsourcer, er det altså it-aktiviteterne, som bliver outsourcet i næsthøjst omfang. Dette stemmer godt overens med den opfattelse der generelt har været, at det er standardserviceydelser, som i første omgang bliver outsourcet, da disse er lettest at beskrive og kvalitetssikre.

Der er forskelle på, hvilke funktioner firmaer i forskellige brancher vælger at outsource. Som det tidligere er blevet fremlagt, er niveauet for industriens outsourcing langt højere end for serviceerhvervene. For begge brancher gælder det dog, at det hovedsageligt er produktionen af fysiske varer som outsources, altså for serviceerhvervene ikke deres kerneområde. Resultaterne i kapitel 3 viste, at en betydelig del af de ansatte i de danskejede datterselskaber var ansat inden for serviceerhvervene. Dette kunne tyde på, at hvis et firma ønsker at internationalisere sine serviceydelser, foretrækker firmaet at etablere sig med et datterselskab i udlandet i stedet for at købe serviceydelser hos et andet firma.

Tabel 4.3.1 **Andel firmaer som har outsourcet den pågældende proces**

	Proces i virksomhederne					
	Produktion af fysiske varer	Forskning og udvikling	Logistik og indkøb	Call-centre, salg og markedsføring	It-aktivitet	Logistik og indkøb
Branche:	pct. af alle firmaer					
Industri	22	2,1	3,1	0,1	0,3	1,4
Service	6,0	0,6	0,2	0,4	2,1	0,5
I alt	9,8	0,9	1,0	0,2	1,3	0,7
	pct. af de outsourcingende firmaer					
Industri	92,8	8,5	12,7	0,3	1,1	5,9
Service	74,9	7,4	2,5	4,4	26,0	6,8
I alt	85,4	8,0	8,4	2,0	11,5	6,3

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen viser, at for industrifirmaerne gælder det, at det stort set kun er produktion som outsources, herefter følger logistik og indkøb samt forskning og udvikling, men inden for disse områder er det kun 2-3 pct. af firmaerne, der outsourcer.

Hvert fjerde servicefirma har outsourcet it-aktivitet

Vender man blikket mod servicesektoren, er det stadig hovedsageligt produktionen af fysiske varer, der bliver outsourcet, men i langt mindre omfang. Her er det igen it-aktiviteterne, som bliver outsourcet i næsthøjest omfang. Dette ses tydeligst, hvis analysen fokuserer på de firmaer i servicesektoren, der rent faktisk benytter sig af outsourcing til lavtlønslande. Blandt disse er det hvert fjerde firma, som har outsourcet it-aktiviteter. På trods af serviceerhvervenes generelt lavere niveau for outsourcing, er det serviceerhvervene, som er mest aktive når det gælder outsourcing af call-centre. Når firmaerne i servicesektoren angiver, at de outsourcer produktion af fysiske varer, må det forstås således, at det er firmaer, som outsourcer de af deres processer, som ikke ligger inden for deres kernekompetencer. Her altså fx en lille niche-industriproduktion i et firma, som ellers er klassificeret som servicevirksomhed.

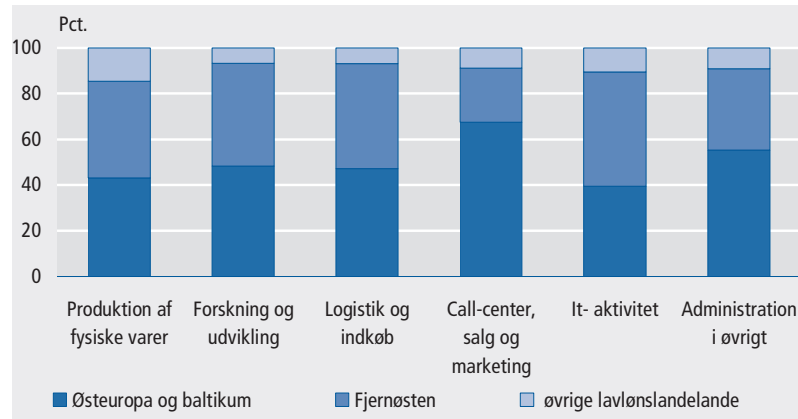
4.4 Hvor flytter processerne hen?

Der outsources til Østeuropa, Baltikum og Fjernøsten

De forskellige processer outsources til forskellige egne af verden. De fleste processer outsources til Østeuropa, Baltikum og Fjernøsten. Call-centre og Salg og marketing outsources oftest til Østeuropa og Baltikum, mens it-aktiviteter for 50 pct.'s vedkommende flytter til Fjernøsten.

Figur 4.4.1

Hvor flytter processerne hen

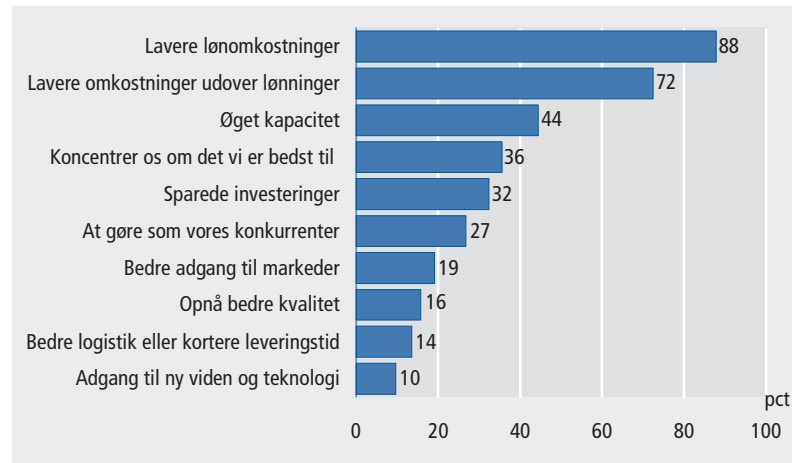
Dette underbygger historier om, at danske firmaer vælger it-leverandører fra Indien, når der skal udføres store programmeringsopgaver. Når det gælder Call-centre samt salg og marketing, er der derimod noget der tyder på, at de danske firmaer oftere vælger en leverandør lidt tættere på. Dette kunne skyldes, at disse processer er mindre målbare og svære at beskrive, og det derfor er en fordel at have leverandøren inden for lidt kortere geografisk og kulturmæssig afstand. Det er stadig relativt sjældent, at processer inden for Forskning og udvikling, Logistik og indkøb samt Administration i øvrigt outsources, og undersøgelsen giver ikke noget klart billede af, hvor denne outsourcing placeres.

4.5 Målsætning med outsourcing

*9 ud af 10
outsourcer
for at opnå lavere
lønomkostninger*

Firmaerne har mange forskellige målsætninger med at outsource, men næsten 9 ud af 10 outsourcer til lavtlønslande for at opnå lavere lønomkostninger. Ligeledes angiver tre fjerdedele af firmaerne, at deres målsætning også er at opnå lavere omkostninger på andre områder. Herudover svarer firmaerne ofte, at det er af stor eller afgørende betydning at opnå større kapacitet, at have mulighed for at koncentrere sig om det, de er bedst til, og at spare investeringsudgifter.

Figur 4.5.1 **Målsætning med outsourcing, andel som har angivet stor eller afgørende betydning**

Det er altså hovedsageligt fokus på omkostningsbesparelse ved, og til dels investeringer i, produktionen af varer og tjenester, som gør at firmaerne vælger at outsource. Men undersøgelsen viser også, at firmaerne medtænker strategiske overvejelser som øget kapacitet og specialisering, samt adgang til markederne og hensynet til konkurrenterne.

4.6 Effekt af outsourcing

*Hvert andet firma
mener at
beskæftigelsen er
reduceret i Danmark*

Firmaerne som deltog i spørgeskemaundersøgelsen, blev ligeledes spurgt, hvad effekten af deres outsourcing har været. I undersøgelsen svarer hvert andet firma, at den samlede beskæftigelse i Danmark er reduceret. Kun syv pct. svarer, at den samlede beskæftigelse i Danmark er øget. Dette er endnu ikke muligt at bekræfte gennem regnskabsoplysninger i Danmarks Statistiks registre, da der endnu ikke findes oplysninger om firmaernes resultater efter 2003¹⁴.

¹⁴ Se resultatet af sammenkobling mellem spørgeskemaundersøgelse og Registerdata i kapitel 4.8

Tabel 4.6.1 Effekt af firmaernes outsourcing

	Løn- omkost- ninger	Øvrige omkost- ninger	Ind- tjening	Lager- størrelse	Leve- rings- tid	Ud- viklings- tid for nye produk- ter	Tilførsel af ny viden	Samlet beskæf- tigelse i DK
	pct.							
Reduceret	85	63	3	13	17	22	5	49
Ingen ændring	11	25	11	41	47	49	81	44
Øget	4	12	86	47	36	29	15	7
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Næsten alle har reduceret lønomkostninger

Næsten alle firmaerne svarer, at deres lønomkostninger er reduceret og to ud af tre, at deres øvrige omkostninger er reduceret. Ligeledes har næsten alle firmaerne øget deres indtjening. Firmaerne vurderer altså, at outsourcing har gavnet deres forretning. Fra firmaernes side er det en succeshistorie der fortælles om outsourcing. Stort set ingen har oplevet at outsourcingen har medført problemer på den økonomiske side.

Outsourcing kan også skabe problemer

Ser man bort fra de rent økonomiske parametre, er det dog også tydeligt, at der sker andre ting for de firmaer, som outsourcer. For næsten hver andet firma betyder det større lagre, og for ca. en tredjedel betyder det øget leveringstid og længere udviklingstid for nye produkter. Dette er elementer ved outsourcing, som firmaerne tilsyneladende vælger at acceptere for at opnå de økonomiske gevinster. For langt de fleste firmaer har outsourcing ikke betydet noget for firmaernes tilførsel af ny viden. Dette kunne tyde på, at det ikke er noget særligt videnstungt arbejde der er outsourcet. Firmaerne tjener på den rent økonomiske side af sagen, men oplever nogle nye udfordringer på andre områder som fx inden for logistik.

4.7 Barrierer for outsourcing

Næsten hvert tredje firma oplever usikkerhed om standarder

I lyset af ovenstående fremlægger firmaerne i undersøgelsen outsourcing som en effektiv vej til øget indtjening og lavere omkostninger, men firmaerne i undersøgelsen er ligeledes blevet spurgt, hvilke barrierer de har oplevet i forbindelse med outsourcing til lavtlønslande. Her viser det sig, at der er mange aspekter, som besværliggør denne proces. Undersøgelsen viser, at 30 pct. af firmaerne har oplevet usikkerhed om kvaliteten eller standarden af den vare eller serviceydelse, som outsources. Herudover svarer ca. hver femte af firmaerne, at afstanden til leverandøren, leveringstiden og administrationsarbejdet samt den manglende specifikation af egne produkter er en barriere. Næsten hver sjette firma mener, at det kan være et problem at finde egnede partnere at indlede et samarbejde med. Dette indikerer, at virksomhedslederne føler, de mangler redskaber til at kvalitetssikre og standardisere de produkter og serviceydelser, som de outsourcer eller ønsker at outsource.

administrative barrierer

De administrative barrierer ligger lavt på listen over barrierer, som firmaerne mener, er af stor eller afgørende betydning. Her er det kun 11 pct., af de firmaer som outsourcer, der har oplevet store barrierer. Kun få firmaer mener, at det er her de store forhindringer findes.

Figur 4.7.1

Barrierer for outsourcing, andel af firmaer som har vægtet pågældende barrierer med stor eller afgørende betydning

Det er altså på ingen måde en let proces for firmaerne at outsource dele af deres produktion til lavtlønslande. Hovedproblemet synes at være, at det er svært at definere præcis hvilke varer eller serviceydelser, man ønsker at indkøbe. Derudover kan outsourcingen betyde, at afstanden til leverandøren bliver meget stor, måske både geografisk og kulturelt. Det kan øge administrationsarbejdet og leveringstiden, samt give kommunikationsproblemer med leverandøren.

4.8 Det danske firmas resultat

Registerdata kan belyse konsekvenser af outsourcing

Undersøgelsen er samkørt med Firmastatistik¹⁵ fra Danmarks Statistiks registre for 2000 og 2003. Dette er gjort for at undersøge, om de firmaer, som outsourcer, klarer sig anderledes end de firmaer, som ikke outsourcer. Disse data er ikke helt aktuelle nok til at måle dette, da de kun går frem til 2003, mens den outsourcing der indgik i spørgeskemaet, er foregået mellem 2001 og 2004. Det betyder altså, at for nogle af firmaerne kan outsourcingen godt være foregået efter den periode, som der foreligger baggrundsoplysninger for. Alligevel kan disse oplysninger om firmaernes regnskabsforhold give en indikation af, hvordan de outsourcingende versus de ikke outsourcingende firmaer klarer sig.

Mange outsourcingende firmaer mindsker antallet af danske ansatte

Registreringsdataene viser, at mange af de firmaer som vælger at outsource skærer ned i deres danske ansatte fra 2000-2003. For 39 pct. af de outsourcingende firmaer er der registeret en nedgang på mere end 10 pct. af de danske ansatte, medens det kun gælder for 27 pct. af de ikke

¹⁵ For beskrivelse af Firmastatistikken se Statistiske Efterretninger, Generel Erhvervsstatistik 2005:16

outsourcende. Her ses altså en tendens, som er i overensstemmelse med de svar som firmaerne har givet i spørgeskemaundersøgelsen, at mange af de outsourcende firmaer mindsker antallet af ansatte i Danmark.

Tabel 4.8.1 **Firmaernes ansatte i Danmark**

	Firmaer som outsourcer	Firmaer som ikke outsourcer	Alle firmaer
	pct.		
Falder med mere end 10 pct.	39	27	28
Falder med mindre end 10 pct.	23	23	23
Stiger med mindre end 10 pct.	10	15	14
Stiger med mere end 10 pct.	28	35	34
I alt	100	100	100

Mange outsourcende firmaer mindsker lønomkostningerne

Vender man blikket mod firmaernes lønudgifter i Danmark, er der ligeledes en tendens til, at en større andel af de outsourcende firmaer formår at nedbringe lønudgifterne mellem 2000 og 2003 end de ikke outsourcende. Her kan registerdata altså igen bekræfte resultatet af spørgeskemaundersøgelsen. Registerdataene viser, at 36 pct. af de firmaer, som outsourcer, mindsker deres lønudgifter i Danmark mellem 2000 og 2003. Spørgeskemaundersøgelsen viste, at 85 pct. af firmaerne havde mindsket deres lønudgifter som følge af en outsourcing foretaget mellem 2001 og 2004. Denne forskel skyldes sandsynligvis, at der går en vis årrække før outsourcingen slår igennem på lønudgifterne, og denne udvikling kan endnu ikke måles nøjagtigt med registerdata.

Tabel 4.8.2 **Firmaernes lønudgifter i Danmark**

	Firmaer som outsourcer	Firmaer som ikke outsourcer	Alle firmaer
	pct.		
Falder med mere end 10 pct.	21	16	16
Falder med mindre end 10 pct.	15	11	12
Stiger med mindre end 10 pct.	16	12	13
Stiger med mere end 10 pct.	48	61	59
I alt	100	100	100

En del outsourcende firmaer formår ikke at øge dansk omsætning

Hvis analysen forsøger at kortlægge, hvordan firmaerne klarer sig, kan deres omsætning bruges som en indikator. Omsætningen er dog ikke det samme som firmaernes indtjening, da et firmas indtjening selvfølgelig godt kan øges selv om omsætningen ikke stiger, hvis bare omkostningerne falder tilstrækkeligt samtidigt. Alligevel forsøger analysen at måle firmaernes præstationer gennem omsætningen. Her viser det sig, at der er færre af de outsourcende firmaer, der formår at øge deres om-

sætning i betydeligt omfang i forhold til de ikke outsourcingende. Det bør i denne sammenhæng tages i betragtning, at disse tal er for perioden 2000-2003, mens den outsourcingaktivitet, der spørges til har foregået mellem 2001 og 2004. Noget af outsourcingen og i særdeleshed nogle af resultaterne af outsourcingen, kan altså sagtens vise sig senere.

Tabel 4.8.3 **Firmaernes danske omsætning**

	Firmaer som outsourcer	Firmaer som ikke outsourcer	Alle firmaer
Omsætning:	pct.		
Falder med mere end 10 pct.	31	22	23
Falder med mindre end 10 pct.	11	13	13
Stiger med mindre end 10 pct.	14	14	14
Stiger med mere end 10 pct.	44	51	51
I alt	100	100	100

Alt i alt viser disse registerdata, at de outsourcingende firmaer oftere skærer ned i antallet af de danske ansatte og oftere formår at nedbringe lønudgifterne til de danske ansatte, i forhold til de virksomheder som ikke outsourcer. Begge disse resultater går fint i tråd med de svar, der er indhentet fra firmaerne i spørgeskemaundersøgelsen. Når der måles på omsætningen kan registerdataene ikke påvise en øget omsætning for de firmaer som outsourcer. Dette kan dog skyldes, at registerdataene ikke kan måle udviklingen længere frem end til 2003. Det kan forventes, at der går en vis periode fra en outsourcing foretages, til resultatet kan måles på firmaernes omsætning.

*Store virksomheder
påvirker det
samlede billede*

Hvis man i stedet for antal firmaer ser på den samlede effekt på den danske økonomi, viser der sig en tendens, der går i den modsatte retning. Dette skyldes i høj grad, at nogle få store virksomheder påvirker det samlede billede meget kraftigt.

Tabel 4.8.4 **Den totale betydning af outsourcing i den enkelte virksomhed**

	Firmaer som outsourcer	Firmaer som ikke outsourcer	Alle firmaer
	pct. udvikling 2000-2003		
Antal ansatte	-0,8	-5,3	-4,4
Totale lønudgifter	17,7	7,7	9,5
Lønudgifter pr medarb.	18,7	13,7	14,7
Omsætning	18,5	1,6	4,5

Totalt set flere ansatte og højere omsætning i de firmaer, der outsourcer

Det totale antal ansatte i Danmark i de firmaer, der outsourcer, mindskes mindre end i de firmaer, som ikke outsourcer. Samtidig fremgår det, at de totale lønudgifter i Danmark stiger markant mere i de firmaer som outsourcer, end i de firmaer, som ikke outsourcer, og dette er ikke kun fordi de har flere ansatte, da lønudgifterne pr. medarbejder ligeledes stiger. Ligeledes fremgår det, at de firmaer, som outsourcer, totalt set har haft en meget større fremgang i omsætningen end de firmaer, som ikke outsourcer.

Resultatet for det enkelte firma og det totale resultat for Danmark

Undersøgelsen er foretaget for en stikprøve af de danske firmaer, og er af denne grund behæftet med en vis usikkerhed. Men alt i alt tyder resultaterne på, at tendensen fra 2000 til 2003 for de fleste af de firmaer som outsourcer, er færre danske ansatte, lavere lønudgifter, og lavere dansk omsætning i forhold til de firmaer som ikke outsourcer. Men for nogle firmaer er resultatet præcis det omvendte, og disse firmaer er store og vejer tungt i statistikken. Dette betyder, at totalt set for den danske økonomi har outsourcingen fra 2000 til 2003 betydet flere og højere lønnede ansatte i de outsourcingende firmaer samt totalt set en markant stigning i omsætningen i de outsourcingende firmaer.

Temapublikationer fra Danmarks Statistik

- 2006 Dansk erhvervsliv i internationalt perspektiv.
45 sider, 130 kr., 2006:1
- 2005 Dødelighed og erhverv 1996-2000, Udk. 2005. 65 sider. 126 kr.
Familie og arbejdsliv. Udk. 2005. 34 sider, 74 kr.
Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser. Udk. 2005. 59 sider, 126 kr.
Privatøkonomi og uddannelse. Udk. 2005. 54 sider. 126 kr.
Overgang til efterløn. Udk. 2005. 52 sider. 126 kr.
Videre i uddannelsessystemet - fra de gymnasiale uddannelser. Udk. 2005.
45 sider. 126 kr.
Produktivitetsudviklingen i Danmark 1966-2003. Udk. 2005.
129 sider. 240 kr.
StatisTics. Udk. 2005. 23 sider. Gratis.
- 2004 Befolkningens uddannelsesniveau. Udk. 2004. 47 sider. 122 kr.
De nyuddannede og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 55 sider. 122 kr.
De ældre og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 25 sider. 72 kr.
Indvandrere og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 61 sider. 122 kr.
Køn og arbejdsliv. Udk. 2004. 45 sider. 122 kr.
Produktivitetsudviklingen i Danmark 1988-2000. Udk. 2004.
71 sider. 193 kr.
Vandmiljøet. Udk. 2004. 42 sider. 115 kr.
- 2003 Danske virksomheders samarbejde 2003. Udk. 2004. 43 sider. 122 kr.
Helbredsproblemer og arbejdsliv. Udk. 2003. 19 sider. 50 kr.
- 2002 Børns levevilkår. Udk. 2002. 177 sider. 196 kr.
Skove og plantager 2000. Udk. 2002. 171 sider. 196 kr.

Læs nærmere omtale og bestil publikationerne på
www.dst.dk/boghandel,
tlf. 39 17 30 20 eller publsalg@dst.dk